

HAFTALIK GELİŞMELER (15-21 MART 2025)

TÜRKİYE

- OECD, Türkiye için büyüme beklentisini %2,6'dan %3,1'e; enflasyon tahminini %30,7'den %31,4' yükseltti.
- Önümüzdeki günlerde Meclis'e sunulması planlanan yasa teklifiyle, **AB'nin Dijital Pazarlar Yasası ve Dijital Hizmetler Yasası'na benzer düzenlemeler getirilmesi planlanıyor.** Platformların algoritmalarının ve uygulamalarının denetim altına alınmasının öngörüldüğü düzenleme ile Apple gibi kapalı ekosistemler için üçüncü taraf uygulama mağazalarına izin verilmesi, kullanıcıların üçüncü taraf hizmetlere geçişinin kolaylaştırılması ve kullanıcı verisinin işlenebilmesi için açık rıza alınması gibi şartlar da getirilmesi planlanıyor. Belirlenen kurallara uymayan şirketlere Rekabet Kurulu tarafından yıllık cirolarının %10'una kadar para cezası kesilebilecek.
- TCMB, Ocak ayı itibarıyla özel sektörün **yurt dışından sağladığı kredi borcunun** bir önceki aya kıyasla **5,2 milyar dolar artarak 177 milyar dolara ulaştığını** duyurdu. Söz konusu dönemde yurt dışından sağlanan kısa vadeli kredi borçlar 2,5 milyar dolara artışla 17,9 milyar dolara yükselirken, uzun vadeli borçlar ise 2,7 milyar dolar artışla 159,1 milyar dolara çıktı.
- Geniş tanımlı işsizlik 10 yılın zirvesine ulaştı. Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı 2024 yılında %8,7 seviyesinde gerçekleşirken geniş tanımlı işsizlik %26,7 oldu. İstihdam edilenlerin %14,8'i tarım, **%20,7'si sanayi**, %6,6'sı inşaat, %57,9'u ise hizmet sektöründe yer aldı. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında hizmet ve inşaat sektörlerinin istihdam edilenler içindeki payı 0,3 puan artarken, **sanayi sektörünün payı 0,5 puan azaldı**, tarım sektörünün payı ise aynı kaldı.
- TCMB tarafından açıklanan Uluslararası Yatırım Pozisyonu İstatistiklerine göre; Türkiye'nin **net uluslararası yatırım pozisyonu Ocak ayı itibarıyla 286,6 milyar dolar açık** verdi. Ocak ayı itibarıyla Türkiye'nin yurt dışı varlıkları, bir önceki yıl sonuna göre %3,1 oranında artışla 378,4 milyar dolar, yükümlülükleri ise %0,8 oranında artışla 665,1 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- TCMB Para Politikası Kurulu, takvim dışı bir toplantıyla **gecelik borç verme faizinin 200 baz puan artırılarak %46'ya yükseltildiğini** ve piyasadaki sağlıklı işleyiş için gerekli görülmesi halinde ek önlemler alınabileceğini açıkladı. Merkez, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale oranını ise %42,5'ta sabit bıraktı.
- Eximbank'ın **2025 yılı yol haritası** belirlendi. İhracatçılara yönelik destek mekanizmalarının daha da genişletilmesi hedefleniyor. **Yıl sonunda ulaşılması planlanan destek hacmi 52 milyar dolar. Tedarik zinciri yatırımları, e-ihracat ve hizmet ihracatına yönelik özel finansal çözümler geliştirilmesinin yanı sıra yüksek katma değerli ve ileri teknoloji üretenin desteklenmesi** öncelikli alanlar arasında yer alacak.

DÜNYA

KÜRESEL EKONOMİ

✚ Fitch Ratings, Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'nun Mart sayısını "**Küresel Büyüme Tahminleri, ABD'nin Küresel Ticaret Savaşı Başlatmasıyla Keskin Şekilde Düşürüldü**" başlığıyla yayımladı:

- **Dünya ekonomisinin** büyümesinin bu yıl trendin oldukça altında olmasının ve **2024'teki %2,9 seviyesinden %2,3'e gerilemesinin** beklendiği, büyümenin 2026'da da %2,2 ile zayıf kalmaya devam edeceği,
- **Euro Bölgesi'nin bu yılki büyüme beklentisinin %1,2'den %0,7'ye düşürüldüğü**, gelecek yılki beklentisinin %1,3'den %1,1'e indirildiği,
- **Çin ekonomisinin bu yıl %4,4, gelecek yıl %4 büyümesinin** tahmin edildiği,
- **ABD ekonomisinin büyüme beklentisi bu yıl için %2,1'den %1,7'ye**, 2026 beklentisi ise %1,7'den %1,5'e çekildiği,
- **Türkiye ekonomisinin bu yılki büyüme beklentisini %2,6, gelecek yılki beklentisinin ise %3,5** olarak korunduğu belirtildi.

✚ OECD de bu hafta yayımladığı ara dönem Ekonomik Görünüm raporunda, **ticaret savaşları ve bunun yarattığı belirsizlikler** nedeniyle **2025 ve 2026'ya ilişkin küresel ekonomik büyüme tahminini aşağı yönlü revize etti**:

- Küresel ekonominin **bu yıl %3,1 ve 2026'da %3 büyüyeceği**,
- **%1,3 olan Euro Bölgesi GSYİH büyüme tahmininin 2025 yılı için %1'e düşürüldüğü** açıklandı. Bu düşüş, jeopolitik ve ticari risklerin arttığı bir ortamda yavaşlayan yatırımları ve durgun tüketici güvenini yansıtıyor.

✚ IMF ise küresel ekonomi için **2025 yılı büyüme tahminini %3,3** olarak güncelledi.

✚ UNCTAD verilerine göre; **küresel ticaret 2024'te %3,7** artarak **33 trilyon dolarlık rekor seviyeye ulaştı**. 2024'te gelişmekte olan ekonomiler, ithalatın ve ihracatın yıl genelinde %4 ve dördüncü çeyrekte %2 artmasıyla gelişmiş ekonomileri geride bıraktı. Toplam ticaret içerisinde hizmet ticareti yıl genelinde %9 artışla 700 milyar dolara çıkarken bu rakam toplam artışın neredeyse %60'ı. **Mal ticareti ise 2024'te %2** artarak **500 milyar dolara** yükseldi.

ABD

✚ ABD'de **sanayi üretimi Şubat'ta beklentileri aşarak %0,7** arttı. **Kapasite kullanım oranı da yükselirken, imalat sektörü güçlü büyüme kaydetti**.

✚ ABD'nin tarife politikaları euro/dolar paritesi üzerinde etkisini gösterirken, **paritenin yükseliş potansiyeli Türkiye'nin ihracatı için de pozitif bir ortam yaratıyor**. Paritedeki yukarı yönlü hareketli değerlendiren TİM Başkanı Mustafa Gültepe, artışın Türkiye açısından olumlu sonuçlar doğurabileceğini belirtti: "Türkiye'nin ihracatında avronun payı daha yüksek. Örneğin geçen yıl ihracatımızın %49,7'sini euro, %43'ünü ise dolar ile yaptık. Dolayısıyla euronun dolar karşısında güçlenmesi ihracatçılarımıza döviz bazında olumlu bir katkı sağlıyor."

- ABD Başkanı Trump, Hindistan'ın da 2 Nisan'dan itibaren benzer vergilerden etkileneceğini açıkladı. Trump, **Hindistan'ın "Dünyanın en yüksek gümrük vergisi uygulayan ülkelerinden biri" olduğunu ve ABD'nin Hindistan'a uyguladığı gümrük vergilerinin aynısını uygulayacağını belirtti.**
- ABD Başkanı Trump, **başta Çin olmak üzere diğer ülkelerin kömürlü termik santraller açarak ülkesine karşı ekonomik avantaj elde ettiğini savunarak, ekibine 'derhal' kömürle enerji üretmeye başlama yetkisi verdiğini** açıkladı.
- ABD Başkanı Trump, Çin'den ithalata bağımlılığını azaltma hedefleri kapsamında kritik minerallerin yerel üretimini arttırmak için hazırlanan yasaı onayladı ve acil önlemler aldı. Trump daha önce mineraller için Grönland'ı ABD'ye dahil etmeyi önermiş ve Zelensky ile yaptığı görüşmelerde de Ukrayna kaynakları için talepte bulunmuştu. Kongo Demokratik Cumhuriyeti Başkanı, **Trump'a ABD ile bir güvenlik anlaşması karşılığında, kritik mineraller için anlaşma teklif eden bir mektup gönderdi. Özellikle havacılık ve savunma sanayi ile elektrikli araç ve cep telefonu bataryalarında kullanılan kobaltın dünya rezervlerinin %70'ini elinde tutan ve lityum, bakır, altın tantal gibi diğer kritik minerallere ev sahipliği yapan DKC'de hali hazırda Çin tarafından işletilen kobalt işletmeleri olmasına rağmen DKC yönetimi; ABD ile yapılacak bir anlaşmaya daha sıcak bakan açıklamalar yaptı.**

AVRUPA BİRLİĞİ

- Eurostat verilerine göre, **AB bölgesinin ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre %3 artarak 232,6 milyar euro, ithalatı %7,6 artarak 231,5 milyar euro oldu ve dış ticaret fazlası 1 milyar euro olarak gerçekleşti.** Dış ticaret fazlası Aralık'ta 15,4 milyar euro olarak gerçekleşmişti. Aralık'ta dış ticaret fazlasında en fazla düşüş **makine ve taşıtlarda** görüldü (Aralık'ta 16,5 milyar euro olan dış ticaret fazlası Ocak'ta 7,5 milyar euroya düştü).
- Eurostat verilerine göre; **Euro Bölgesi'nde yıllık enflasyon Şubat'ta yavaşlayarak %2,3'e indi. TÜFE, Şubat'ta %0,4 arttı.** Böylece Şubat ayında Euro Bölgesi enflasyon oranı Avrupa Merkez Bankası'nın hedefi olan % 2 seviyesini aştı.
- AB Komisyonu Başkanı, **Avrupa'da temiz çelik üretimini sürdürmek için enerji maliyetlerini düşürme ve düşük karbon teknolojilerine yatırım yapma desteği verileceğini belirtti.** Öne çıkan noktalar:
 - Çelik Sanayisinin Stratejik Önemi:** Çelik ve metaller sektörü, otomotiv, temiz teknoloji ve savunma gibi kritik endüstrilere girdi sağlayarak Avrupa ekonomisi için hayati bir rol oynuyor.
 - Jeopolitik ve Ekonomik Zorluklar:** Yüksek enerji maliyetleri, adil olmayan küresel rekabet ve karbon emisyonlarını azaltmak için gereken yatırımlar sektörü zor durumda bırakıyor.
 - Avrupa'nın Güvenliği:** Güçlü bir çelik ve metaller endüstrisi, "ReArm Europe Plan/Readiness 2030" çerçevesinde AB'nin savunma ve ekonomik güvenliği için kritik öneme sahip.
 - Küresel Ticaret Engelleri:** Piyasa dışı desteklerle küresel aşırı kapasite oluşumu ve AB çeliğine uygulanan haksız tarifeler Avrupa ekonomisini olumsuz etkileyebilir.
- Avrupa Komisyonu, Avrupa'nın sürdürülebilir enerji altyapısını güçlendirmek ve enerji güvenliğini artırmak için geliştirilen "Avrupa Enerji Depolama Envanteri Platformu"nu duyurdu.

Söz konusu Platform; Avrupa'nın gerçek zamanlı sürdürülebilir enerji depolama verilerini haritalamak için geliştirilen, Avrupa'daki tüm temiz enerji depolama çözümlerini kapsayan ilk kapsamlı yapı.

AB'nin **Global Gateway*** stratejisi kapsamında **dijital bağlantı, ulaşım, kritik hammaddeler ve su, enerji, iklim** gibi sektörlerde Orta Asya Ülkeleri ile iş birliklerini derinleştirildi. AB-Orta asya ortaklığını güçlendirerek refahı artırmayı hedefleniyor. Öne Çıkan Anlaşmalar ve İş Birlikleri:

- Ulaşım Bağlantıları ve Ticaretin Artırılması
- Kritik Hammaddeler Üzerinde İş birliği
- Su, Enerji ve İklim Sektörüne Destek
- Dijital Bağlantının Artırılması ve Yenilikçilik
- Gençler, Cinsiyet Eşitliği ve İnsan Hakları

**Global Gateway, AB'nin dünya çapında yatırım eşitsizliğini azaltmayı ve dijital, enerji ve ulaşım alanlarında akıllı, temiz ve güvenli bağlantıları güçlendirmeyi amaçlayan bir stratejidir. Bu strateji; Avrupa Birliği, AB Üye Devletleri ve Avrupa kalkınma finansman kurumlarını bir araya getirerek 2021-2027 yılları arasında 300 milyar euroya kadar kamu ve özel yatırımları mobilize etmeyi hedefliyor.*

AB Komisyonu, **finansal sisteminde tasarrufları yatırımlara yönlendirmek için hazırladığı Tasarruf ve Yatırım Birliği Stratejisi'ni** duyurdu. Buna göre, AB finansal sisteminde **tasarrufların üretken yatırımlara yönlendirilmesi sağlanacak**. Bu hedef doğrultusunda finansal sistemin daha derin, likit ve entegre yapıya dönüşmesi desteklenecek.

AB ülkelerinin silah harcamaları için planlanan 150 milyar euroluk savunma fonunu yalnızca AB üyelerine ve AB ile savunma anlaşmaları imzalayan üçüncü ülkelerin savunma şirketlerine açık olacak.

20 Mart 2025'de, AB üyesi 27 ülkenin devlet veya hükümet başkanları, AB Konseyi Başkanı liderliğinde ABD'nin çelik ve alüminyum ithalatına ek tarife getirmesi üzerine yapılan misillemeyi ve olası ticari gerilimleri görüşmek üzere bir araya geldi.

ALMANYA

Almanya Federal Meclisi, **ekonomiyi canlandırmak ve Avrupa savunmasını güçlendirmek amacıyla altyapı, iklim ve savunma yatırımlarını kapsayan milyarlarca euroluk harcama artışı planını onayladı**. Yapılan anayasa değişikliğine göre ülkenin savunması için yapılacak büyük harcamalar borç freni uygulamasının dışında tutulacak. Ayrıca altyapı ve iklim hedeflerine ulaşmak için 500 milyar euroluk özel fon oluşturulmasına imkan sağlanacak. Meclis, aldığı kararla Avrupa'nın en büyük ekonomisini canlandıracak ve Euro Bölgesi'nde büyümeyi teşvik edecek büyük bir borçlanma artışını onaylamış oldu.

VDMA Başkanı, Almanya'da borç frenine ve özel altyapı fonlarına ilişkin anayasa değişikliklerinin kabul edilmesini eleştirerek, bu yeni borç paketinin yapısal reformlar olmadan etkili olmayacağını vurguladı. VDMA Başkanı'nın açıklamalarında öne çıkan hususlar şu şekilde:

- **Yapısal Reform Eksikliği:** Mevcut devlet yapılarının verimsiz olduğu ve yeni borç paketinin gerçek büyüme sağlamayacağı belirtiliyor.
- **Zorunlu Yatırımlar:** Altyapı ve savunma alanında yıllardır ihmal edilen yatırımların artık kaçınılmaz olduğu ifade ediliyor.

- **Bütçe Disiplini ve Önceliklendirme:** Yeni hükümetin bütçeyi disipline etmesi, harcamaları önceliklendirmesi ve ekonomik büyümeyi desteklemesi gerektiği savunuluyor.
- **Almanya'nın Rekabetçiliği:** Almanya'nın yatırım için cazip hale gelmesi amacıyla; kurumsal vergilerin %25'e düşürülmesi, işgücü piyasasının esnekleştirilmesi ve bürokrasinin azaltılması öneriliyor.

✚ Savunma sanayi harcamalarının artırılması kararı sonrasında VDMA; **savunma kapasitesinin güçlü bir sanayi altyapısına dayandığını** vurgulayarak açıklamalarda bulundu. VDMA'ya göre; Avrupa'nın savunma sanayisinin güçlenmesi için ortak üretim kapasitesi, verimli tedarik zincirleri ve düzenleyici kolaylıkların sağlanması kritik öneme sahip. Öne çıkan hususlar şu şekilde:

- **Avrupa Güvenliği İçin Ortak Çaba:** Ulusal çabaların tek başına yeterli olmadığı ve Avrupa'nın güvenliğini sağlamak için birleşik bir yaklaşımın gerekli olduğu belirtiliyor.
- **Savunma Sanayisinde Ortak Sanayi Tabanının Önemi:** Daha fazla harcama yapmak yerine, üretim hacmini artırarak ve maliyetleri düşürerek savunma harcamalarının daha verimli hale getirilmesi gerektiği vurgulanıyor.
- **Verimli Değer Zincirleri ve Üretim Teknolojileri:** Avrupa'nın savunma sanayisini güçlendirmek için mekanik ve tesis mühendisliğinin kritik bir rol oynayacağı ifade ediliyor. Yeni kapasiteler oluşturma, verimli üretim ve yenilikçi çözümler geliştirme açısından bu sektörün önemi vurgulanıyor.
- **Düzenlemelerin Basitleştirilmesi ve İş Ortamının İyileştirilmesi:** Bürokratik engellerin azaltılmasının, savunma sektöründe tedarik zincirlerinin rekabet gücünü artıracığı ve Avrupa'nın genel iş ortamını iyileştirmek için bir model oluşturabileceği belirtiliyor.

✚ VDMA, Almanya'nın, iş yapma ortamındaki belirgin sorunlarla karşı karşıya olsa da hâlâ güçlü yönleri sahip olduğunu vurguladı. **Yüksek enerji maliyetleri, aşırı bürokrasi ve iş gücü sıkıntısı** gibi faktörler sanayi sektörünü olumsuz etkilese de **şirketlerin yerli tesislerine ve Ar-Ge faaliyetlerine büyük yatırımlar yaparak modernizasyon ve genişleme çalışmaları yürüttüğü belirtilerek; altyapı, bürokrasi ve maliyet konularında iyileştirmeler yapılırsa**, Almanya'nın küresel rekabet gücünü koruyarak sanayi liderliğini sürdürmesinin mümkün olduğu ifade ediliyor.

✚ **Alman Sanayi Federasyonu (BDI)** da VDMA ile benzer konulara vurgu yaparak "Enerji Geçişini Rayına Oturtmak" adlı Raporunu yayımladı. **Rapor'da Almanya'nın sanayisinin rekabet gücünü güvence altına alacak yapısal reformları acilen hayata geçirmesi gerektiği belirtilerek; yüksek enerji maliyetlerinin ve enerji geçişinin büyük zorluklara yol açtığı** vurgulanıyor.

DİĞER ÜLKELER

✚ ABD ile artan ticaret gerginliklerine rağmen **Çin'de** perakende satışların, tüketimin ve sabit varlık yatırımlarının Ocak-Şubat döneminde hızlanması bekleniyor. **Sanayi üretimindeki büyümenin ise yüksek baz etkisiyle Ocak-Şubat döneminde Aralık ayındaki %6,2'den %5,4'e gerilemesi öngörülmüyor.**

✚ Volkswagen elektrikli araç pazarına yönelik yeni anlaşması kapsamında; 2026'dan itibaren Çin pazarına özel 10 yeni model sunmayı planladığını açıkladı.

- 2024 Dünya Mutluluk Raporu'nda dünyanın en mutlu ülkesi sekizinci kez üst üste Finlandiya olurken, bunu Danimarka, İzlanda ve İsveç'in takip ettiği listenin ilk dördü tamamen İskandinav ülkelerinden oluştu.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi) “Kurumsal Net Sıfır Standardı 2.0 Versiyonu” değişikliği için hazırlanan ilk taslak çalışmasını yayımladı ve **taslak 1 Haziran 2025 tarihine kadar kamuoyu görüşüne açık olacak**. Standard’da önemli değişiklikler içeren taslakta şirketler A ve B olarak iki ayrı kategoride sınıflandırılıyor ve şirketlerin yükümlü bulundukları kategorilere göre değişiklik gösteriyor. A kategorisinde yüksek gelirli ülkelerde iş yapan orta ve büyük ölçekli şirketler dahil olurken, **B kategorisinde ise Türkiye gibi Dünya Bankası’nın düşük ve orta gelirli olarak sınıflandırdığı ülkelerde iş yapan KOBİ’ler** yer alıyor. **Taslak, şirketlere Kapsam 1 emisyonlarını sıfırlama konusunda da açık yükümlülük getiriyor**. Buna göre şirketlerin **2040 yılına kadar elektrik ihtiyaçlarını, 2050 yılına kadar da tüm enerji ihtiyaçlarını tamamen fosil dışı kaynaklardan karşılama zorunluluğu** bulunuyor.
- Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yapılan açıklamaya göre; **şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarının denetimi için anlaştıkları yetkili denetim firmaları ile yaptıkları sözleşmeleri ve hazırlanan denetim raporlarını, imza tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde kuruma bildirme yükümlülükleri** bulunuyor. Bildirimler Sözleşme Bilgi Girişi Sistemi (SBG) üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilecek.
- Fransa'nın Normandiya kıyılarında, **AB fonuyla desteklenen dünyanın en güçlü su altı türbinlerine sahip bir gelgit çiftliği** inşa ediliyor. AB'nin İnovasyon Fonu'ndan **toplam 4,8 milyar euro destek alan pilot proje temiz elektrik üretimi sağlayacak**.